

האוניברסיטה העברית בירושלים

סילבוס

ספרות - סמינריון דידקטי - 34314

תאריך עדכון אחרון 31-10-2019

נקודות זכות באוניברסיטה העברית: 2

תואר: בוגר

היחידה האקדמית שאחראית על הקורס: לימודי הוראה - תעודת הוראה

השנה הראשונה בתואר בה ניתן ללמוד את הקורס: 0

סמסטר: סמסטר א'

שפת ההוראה: עברית

קמפוס: הר הצופים

מורה אחראי על הקורס (רכז): בועז צבר

דוא"ל של המורה האחראי על הקורס: boazrush@gmail.com

שעות קבלה של רכז הקורס: בתאום מראש

מורי הקורס:

תאור כללי של הקורס:

במרוצת המאה העשרים חלו תמורות ניכרות במחשבה החינוכית כמו גם בתיאוריה הספרותית. תמורות אלו הותירו את רישומן על תחום הוראת הספרות, שידע גם הוא שינויים ותהפוכות. לאורך הקורס נכיר גישות שונות ביחס למטרותיו של מקצוע הספרות ולאפשרויות הגלומות בו. ננסה להתמודד עם כל אחת מן הגישות הללו ולבחון לאורן את האופן שבו אנו תופסות את מקומה של הספרות בתרבות, בחינוך ובחברה. נתמקד במיוחד בהיבטים הנוגעים לבתי הספר העל יסודיים בישראל, ונגע גם בסוגיות של הוראת תיאטרון עיונית, ככל שהן משיקות להוראת ספרות.

מטרות הקורס:

1. להכיר גישות שונות ביחס למעשה הוראת הספרות ולרכוש יכולת התמצאות בסיסית בשדה התיאורטי הרלוונטי.
2. לעורר חשיבה ביקורתית על מטרותיה של הוראת הספרות בבית הספר, ועל ההשלכות האפשריות שלה.
3. לסייע לתלמידות הקורס להגיע להבנה רחבה יותר של תפקידן כמורות לספרות ולגבש את התפיסה הפדגוגית האישית שלהן.
4. לחדד את הקשרים בין פרקטיקות הוראה מגוונות לבין התפיסות השונות ביחס להוראת ספרות.
5. לעודד קריאה ערנית של מערכי שיעור ושל פרשנויות מקובלות ליצירות המופיעות בתכנית הלימודים, מתוך רגישות למגמות המשתקפות בהם.

תוצרי למידה

בסיומו של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:

בסיומו של קורס זה, סטודנטיות יהיו מסוגלות:

1. לנסח בבהירות את תפיסותיהן החינוכיות ביחס להוראת ספרות, ולגזור מהן מטרות מעשיות.
2. לגבש דרכי הוראה שיהלמו את התובנות שהשיגו, וישרתו את השאיפות הפדגוגיות שהגדירו לעצמן.
3. להציג מודלים אפשריים ואידיאליים של קוראים-ות שהן שואפות להכשיר בתהליך ההוראה, ולדון בהם עם חברותיהן לקורס.
4. להכין תכנית שיעור ספרות מפורטת לתלמידי תיכון ולהציג שיעור לדוגמה בפני משתתפות הקורס.
5. להתבונן באופן ביקורתי ומודע בהשלכות של העשייה החינוכית שלהן בכיתה, ולבחון אותן באמצעות הכלים התיאורטיים שרכשו לאורך הקורס ואל מול העמדה שגיבשו.

דרישות נוכחות (%) :

90%

שיטת ההוראה בקורס: הקורס יוקדש לדיאלוג בכיתה, לדיון ולסימולציה של הוראת ספרות. יש לקרוא מראש את חומרי הלימוד ולהתכונן לכל שיעור. הציונים יהיו מבוססים על משימות שבועיות להצגה, על השתתפות בשיעור ועל עבודה מסכמת.

רשימת נושאים / תכנית הלימודים בקורס:

- מבוא: הוראת ספרות בישראל של ימינו - גישות, מטרות, הנחות מוקדמות והשלכות בפועל
- תיאוריה פדגוגית ותיאוריה של הספרות - מגמות ראשיות
- החינוך האסתטי של האדם
- הנחלת התרבות ההגמונית
- מאבקים על דרכי הייצוג
- הספרות כמעבדה מוסרית
- הוראת ספרות כמכשיר לחינוך פוליטי
- *תכנית עקרונית, יתכנו שינויים.

חומר חובה לקריאה:

רשימה זו כוללת את החיבורים המרכזיים עליהם מתבסס הקורס. ייתכנו עדכונים ותוספות.

- אריסטו, פואטיקה. תל אביב: מחברות לספרות, 1992
- ג'ימסון, פרדריק. הלא-מודע הפוליטי: על פרשנות הטקסט הספרותי כמעשה חברתי סימבולי. תל אביב: רסלינג, 2004.
- דה מלאך, נעמי. לא על היופי לבדו - על הוראה ביקורתית של ספרות. תל אביב: הוצאת הקיבוץ המאוחד, 2008.
- נוה, חנה. "לקט, פאה ושיכחה: החיים מחוץ לקאנון". מין מגדר פוליטיקה. דפנה יזרעאלי ואחרות (עורכות). תל אביב: הקיבוץ המאוחד, 1999. 106-49.
- נוסבום, מרתה. צדק פואטי: הדמיון הספרותי והחיים הציבוריים. חיפה: הוצאת הספרים של אוניברסיטת חיפה, 2003.
- לא למטרות רווח : מדוע הדמוקרטיה זקוקה למדעי הרוח. תל אביב: הוצאת הקיבוץ המאוחד, 2017.
- פיש, סטנלי. יש טקסטים בשיעור הזה? תל אביב: רסלינג, 2012.
- שילר, פרידריך. על החינוך האסתטי של האדם בסדרת מכתבים. תל אביב : ספרית פועלים, הקיבוץ המאוחד, 1986.

- Adorno, Theodor W. "On Lyric Poetry and Society," Notes to Literature, I., Columbia University Press, 1991. 37- 54.
- Booth, Wane. The Company We Keep: An Ethics of Fiction. University of California Press, 1992.
- Eagleton, Robert. Ethical Criticism: Reading After Levinas. Edinburgh University Press, 1997.
- Freire, Paulo & Macedo Donaldo. Literacy: Reading the Word and the World. London: Routledge & Kegan Paul, 1987
- Gilbert. Sandra M. & Susan Gubar, The Madwoman in the Attic. New Haven & London: Yale University Press, 1979.

חומר לקריאה נוספת:

- אלאור, תמר, טובה הלברטל ותמר רפופורט. "תפוחים מן המדבר - מורות לספרות קוראות דרך-תרבות מקומית ומעבר לה". מורות בישראל: מבט פמיניסטי. מיכל צלרמאיר טפנינה פרי (עורכות). תל אביב: הקיבוץ המאוחד, 2002. 239-216.

-
- הגר, תמר. "מלחמה היא דבר נורא? ייצוגים של מלחמה ושלום בספרות ילדים ישראלית בשנות ה-80 וה-90". מיליטריזם בחינוך. חגית גור (עורכת). תל אביב: בבל. 2005. 219-206.
 - הרצוג, עמרי ויעל שנקר. "דין וחשבון לאקדמיה (לספרות)". תיאוריה וביקורת 45 (2015): 298-291.
 - זלמנסון-לוי, גליה ואילנה יונה. "גם וגם - תוכניות הלימוד בקדמה". אי שוויון בחינוך. דפנה גולן עגנון (עורכת). תל-אביב: בבל, 2004. 208-188.
 - סטטמן, דני. "ספרות, מוסר ורחמים". מאזניים 2/3 (2010): 44-42.
 - עוז, עמוס. "למה לקרוא ספרות?" מאזניים 6/5 (1989): 45-43.
 - קינר, גד. "הטכניקה האפית כעמדה אתית". מטעם 27 (2011): 214-200.

הערכת הקורס - הרכב הציון הסופי :

מבחן מסכם בכתב/בחינה בעל פה 0 %
 הרצאה 0 %
 השתתפות 0 %
 הגשת עבודה 0 %
 הגשת תרגילים 0 %
 הגשת דו"חות 0 %
 פרויקט מחקר 0 %
 בחנים 0 %
 אחר 100 %
 בתיאום עם הרכז/ת

מידע נוסף / הערות:

-